

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

IDUNN
 PRAKTISK VECKOTIDNING
 FÖR
 KVINNAN OCH HEMMET.

Stockholm, Gernandts Boktr.-Aktieb.

N:r 31 (189)

Fredagen den 31 juli 1891.

4:de årg.

Prenumerationspris pr år:
 Idun med Modetidning och kolorerade plancher kr. 8:—
 Idun m. Modet. utan kol. pl. 6: 50
 Idun ensam 4:—

Byrå:
 Hamngatan 16, 2^{1/2} tr.
 (midt för Kungsträdgården.)
 Prenumer. sker i landsorten & postanstalt, i Stockholm hos redaktion.

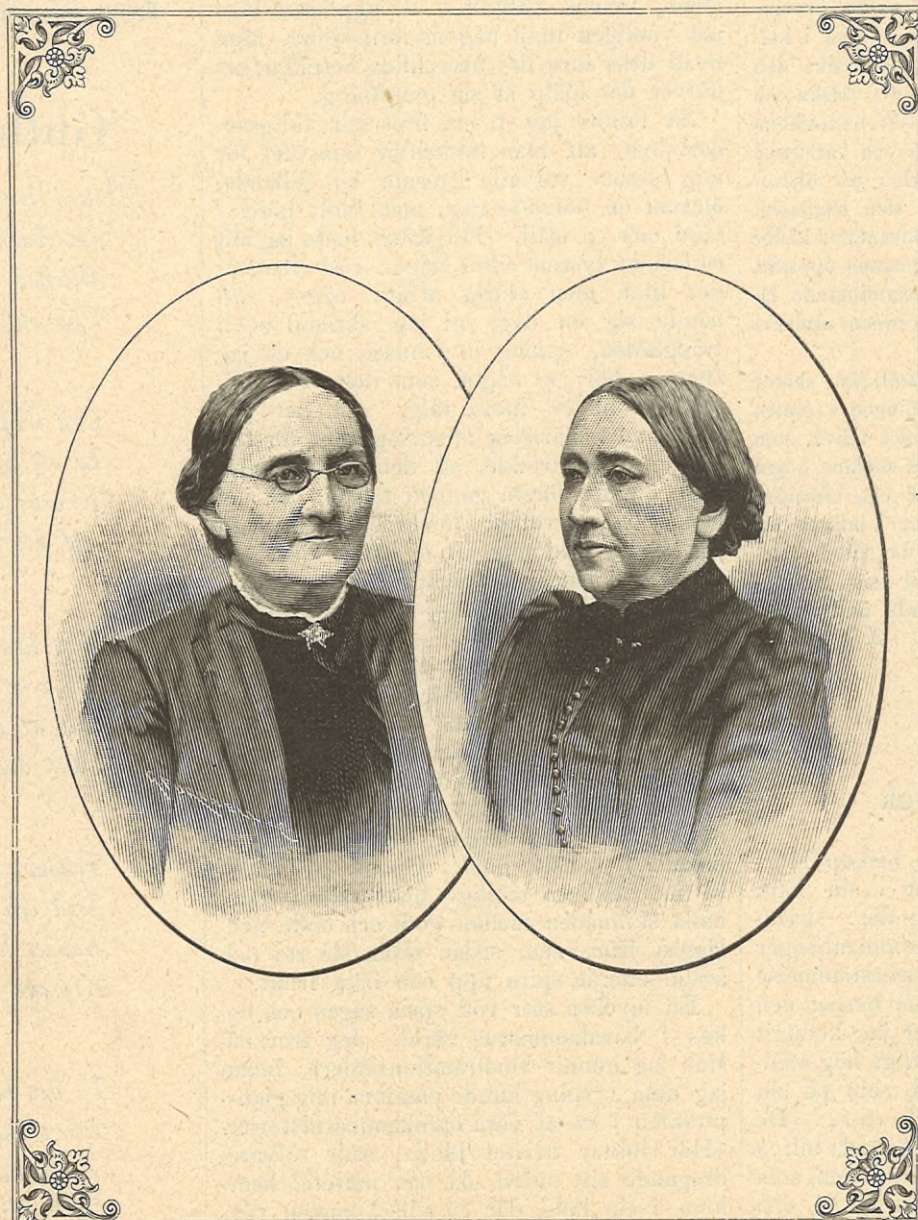
Redaktör och utgivare:
FRITHIOF HELLBERG.
 Träffas å byrån kl. 10—11.
 Allm. Telef. 6147.

Utgifningstid:
 hvarje helgfri fredag.
Lösnummerpris: 15 öre.
 (vid kompletteringar.)

Annonspris:
 35 öre pr nonpareillerad.
 För »Platssökande» och »Lediga platser»
 25 öre för hvarje påbörjad tiotal stafv.
 Utländska annonser 70 öre pr nonp.-rad.

Louise och Oliva Bergklint.

Om i allmänhet kvinnans lifsgärning skall bedömas mindre efter det offentlighetens ljus, som faller på densamma, än efter det välsignelserika, tysta och plikttrogna arbetet, skola förvisso de tvänne äldriga systrars namn, hvilka bilder i dag pryda Iduns första sida, anses förtjänta att bevaras från glömskan. Namnet är förut känt och välkänt i den svenska vitterhetens häfder, ty deras farfader var den berömda Olof Bergklint, skalden greve Oxenstiernas lärare. Hans son var kronfogden i Ingelstads och Jerrestads härad, sedermera häradsskrifvaren i Åsbo och Bjäre härad Jöns Adolf Bergklint, gift med Gustafva Ljunggren och känd och aktad såsom en hjärtegod och ädelsinnad man, alltid ömmande för andras nöd och färdig att hjälpa, där hjälp behöfdes. Sina barn, af hvilka sonen Olof nyligen erhöillit afsked från sitt ämbete som sekreterare i hofrätten öfver Skåne och Blekinge, kunde han därför ej efterlemna annan arfvedel än en för den tiden ovanligt god och vårdad uppfostran, hvilken jämte

afgjorda anlag och håg för undervisningsväsendet redan tidigt anvisade döttrarna deras plats i lifvet. Den andra dottern Oliva blef den, som härutinnan kom att bana väg för de öfriga. Efter att under några år hafva varit biträdande lärarinna i fröken Henriette Schuberts skola i Åhus och i åtta år lärarinna hos tullförvaltaren Lange, med hvars familj hon flyttade till Göteborg, öppnade Oliva Bergklint år 1857 jämte sina båda systrar Louise och Antonia (den senare af iden i föl) själf en flickskola i Engelholm, som från en ringa början med endast tolf elever efter hand utvidgades, så att den snart nog intagit en ståndpunkt, som närmast kan anses motsvara våra högre flickskolor både i fråga om ämnenas antal och de genomgångna lärokurserna. Under året 1889—1890 undervisades i skolan 64 elever af 7 lärarinnor och 4 lärare.

Den, som gör ett besök i denna läroanstalt, hvilken helt och hållet grundats på privat initiativ och uppehållits utan något som helst anslag af staten eller enskilde, skall snart förnim-

De flesta dygder, vi besitta, ansluta sig till hemmet. Där står kärlekens första vagga.

S. C. W. BINDESBÖLL.

ma intrycket af, att man i Oliva Bergklint har framför sig en lärarinna, som förstår att icke blott hos sina elever inplanta ett visst kunskapsmått, utan äfven att göra detta på ett så lefvande och väckande sätt, att arbetet för eleven blir lätt och angenämt och närmer och underhåller hågen för fortsatt sysselsättning med bokliga yrken. De unga lärarinnor, hvilka biträdt och nu biträda vid undervisningen, hafva också till största delen utgått från skolan, och det märkes lätt, att det personliga inflytandet af hufvudlärarinnans plikttröhet och lifliga håg är den hela skolarbetet genomgående röda tråden. De examina, som vid hvarje vårtermens slut, under de senare åren i närvaro af examensvittnen och under prostens Kooks ledning, hållits, hafva på det vackraste sätt häfdat skolans allt ifrån början vunna anseende, och de julutställningar, hvilka hvarje år egt rum, hafva alltid haft att uppvisa stillfulla prof på elevernas högt uppdrifna skicklighet i konstslöjd under fröken Louise Bergklints ledning.

Det är nu ett 34-årigt, framgångsrikt arbete för det unga kvinnliga släktets uppfostran och bildning, hvarpå dessa båda systrar med berättigad tillfredsställelse kunna blicka tillbaka. Och det är icke blott närmaste ortens kvinnliga ungdom, som samlats till den omtyckta skolan. Äfven från andra provinser, till och med aflägsse belägna, hafva i helppension intagits många elever, hos hvilka den ömma vård de här åtnjutit och det friska och stärkande i ett sundt klimat och natursköna omgifningar säkert lemnat djupa och varaktiga intryck från barndomstiden. Och att förtröendet fortfarande är lika stort som någonsin, torde bäst bevisas däraf, att elevantalet håller sig uppe, oakadt på den lilla platsen uppstått en konkurrent, en af yngre examinerade lärarinnor ledd och i alla afseenden utmärkt högre flickskola.

Louise Bergklint, som förnämligast sköter skolans ekonomi och undervisningen i musik och handarbete, är född 1820, och Oliva, som fortfarande är ämneslärarinna på skolans högre stadier, 1821. Ännu tyckas de ega oförminskad kraft att kunna hålla ut i många år, fastän de uppnått en ålder, då statens elementarlärare redan länge njutit sitt »otium eum dignitate» med ty åtföljande andra för-måner.

J. F.—m.

Barndomsintryck.

Genom ett yttrande, som biskop Martensen har om kvinnan i sin Etik — han säger nämligen där: »kvinnans stora konversationslust sammanhänger utan tvifvel med hennes naturbestämmelse att sysselsätta sig med de små barnen och att jollra med dem» — har jag kommit att beakta, hvilken utomordentligt hög ställning den har blifvit tilldelad, som på sin lott har fått att jollra med de små. »De små», dessa små, som en gång skola blifva de store, den kommande generationen, som skall gå ett steg högre uppåt än vi, och

det i högsta mening. Af hvad slag detta joller, den näring består, som vi bjuda dem på, måste tvifvelsutan ligga mycken makt uppå.

Det är omöjligt att kunna utforska, huru långt på höjden, djupet och bredden af lifvet de i de tidigaste barnåren erhållna intrycken kunna gå. Man talar mycket i dessa dagar om hypnotism, ja till och med om suggestion i vaket tillstånd. Sålunda skulle man ock godt kunna benämna den fullvuxna människans inflytande öfver det späda barnet. Hvem af oss har väl ej observerat, huru gossen, som stött sig, tvärtystnat i sitt skrik vid utropet: »en duktig karl gråter aldrig, om det också gör ondt»; eller vid »inte slå hunden, klappa snälla hunden» — hvem har väl ej då hört sina ord som ett eko upprepas: »klappa snälla hunden» och därvid sett den lilla handen, som nyss var färdig att slå till, nu smeka?

Det späda sinnet är såsom mjukaste vax, och de bilder, som draga genom barnasjälens alltid vidt öppnade öga, fastna ofta så troget, att tidens skrämor, huru djupt de härs och tvärs än inskära, sällan likväl kunna omgestalta dem. Naturens företeelser såsom blommans färgprakt, stjärnans glans, tonens välljud o. d. uppfattar barnet vanligen utan någons förmedling. Men hvad dess inre lifs utveckling beträffar, behöfver det hjälp af sin omgifning.

Så minns jag t. ex. från min tidigaste barndom, att man beskrifvit samvetet för mig såsom varande ömsom en gillande, ömsom en hotande röst, men blott hörd af Gud och en själf. Förgäfves hade jag allt emellanåt lyssnat efter någon röst eller något ljud, men aldrig afhört något. Så hände sig en dag, att jag, skrämnd ute i trädgården, sprang in i huset, och då jag stannar, hör jag något, som doft och taktmässigt ljuder inom mig. Att det var våldsamma hjärtslag af springandet, förstod jag ej, utan trodde, att det var samvetet som nu för första gången talade, och jag kände mig gruffligt förskräckt, ehuru väl jag visste med mig att ej hafva gjort något illa. Slutligen frågade jag någon tillstädesvarande, om det ej hördes, huru hotande mitt samvete ljöd — och på så sätt blef jag tagen ur min villfarelse.

Fantasiens vidtager, där den utvecklade tanken ej mäktar reda ut förhållandena, och man kan som barn gå åratals under inflytande af den mest bizarra uppfattning om de enklaste ting. När därför barnet börjar med sina frågor, då gälla svaren mera än finaste guld. Genom att i allt, så mycket som möjligt, hjärt kunna framhålla skillnaden mellan godt och ondt, nedläggas frön, som sedan skola slå rot och åratals efteråt spira upp och bära frukt.

En mycket stor roll spela sagan och boken i barnkammarns värld. Jag tror nästan jag hunnit konfirmationsåldern, innan jag utan rysning kunde påminna mig glanspunkten i en af våra barnkammarhistorier. »Här luktar kristet blod», sade röfvarn, dragande sitt svärd, då han nattetid hemkom i sin håla, där en vilsekommen väg-

farande insomnat. Sensationen var lika stor hvarje gång sagan berättades — men den aflägsnade ock sömnen mången kväll.

Om någon lektyr borde vara utvald, så vore det barnkammarns, detta både i moraliskt och estetiskt hänseende — och hvad borde väl då ej barnsköterskan vara? Här komma vi in på ett obegränsadt kapitel, men säkert är, att hvad oskönt och oskärt är i lifvet, vanligen först kommer till barnens öron genom tjänarne. Hvem vet, huru det tillgår i hemmet, då föräldrarna gemensamt lemna det timtals. Flerfaldiga gånger har jag sett personer, behäftade med kroppslyten, som de hafva erhållit genom någon vårdslös sköterskas förvällande. Detta kroppslyten — men troligen hafva flere erhållit själslyten genom att vara lemnade utan tillsyn med tjänarne. Tanklösheten är ofta härvidlag lika stor som svaret, och det vill ej säga litet.

I ämnet har blifvit taladt så mycket, skrifvet så mycket, och dock kan aldrig nog ofta upprepas: gif akt på barnen — och på dig själf!

H. G.

Sen till, att *Idun med Modetidning* finnes hos alla edra bekanta!

”Guttens” leende.

Alltid ljus och strålar söker
Guttebarnets blåa öga,
Blickar stilla och betänksamt
Upp mot himlahvalfvet höga.

Och ibland hans barnaläppar
Le ett litet, vackert löje,
Krusas sakta och allvarligt
Af ett inre, osedt nöje.

Säg, hvad är det, guttebarnet
Då i rymden ensam skådar?
Det är icke godt att veta,
Men det finnes dolda trådar —

Trådar, hvilka sammanbinda
Jord och himmel med hvarandra.
Barnet kanske ser sitt fäste
Klarare än alla andra.

Ty det blåa, klara ögat
Ler i ljus så ljuft och stilla,
Annu intet dimmigt mörker
Fick den unga själ förvilla.

Kanske ser han nu sin ängel,
Som Guds anlet alltid skådar...
Därför ler han, likt den ljusning,
Som om morgon sol bebådar.

Beth—n.

Våra vänner.

För Idun af

Helena Nyblom.

Hvis en Skat af Perler klare,
Dyrebare, kaldes din,
Ja, den kan du trygt bevare
I et ildfast Pengeskrin.

Men hvis i din Hånd man lægger
Tillidsfuld en Hånd som Ven,
Husk, at den, som Hånden rækker,
Han kan tage den igjen.

Og skal dit et Hjerte være
Med sit urofulde Slag,
Må du vinde det med Ære,
Nyerobret Dag for Dag! —

Hvem vill icke ha vänner?

Det anses för ett af lifvets bästa goda att ha vänner, och man säger om en människa: »Det är en lycklig människa, som har så många vänner!» Många vänner! — Ja, det beror på, hvad man förstår med en vän!

Det finns sådana, som räkna alla dem som sina vänner, i hvilkas hus de äta middag eller äro inbjudna till andra tillställningar, ja, det finns till och med många, som kalla alla dem sina vänner, som de helsa på på gatan, och i så fall kunna vi ju alla få ett ganska stort antal vänner att framvisa.

Men tar man saken litet allvarligare, blir det en helt annan sak. Detta ord »en vän» har blifvit missbrukadt som så många andra bra ord.

Vi missbruka det alla.

Vi skriva i ett bref: »Kära vän», eller »din vän» af brist på bättre uttryck. Åtminstone skriva vi »kära», »snälla» och »goda» till många, som vi egentligen icke alls tycka, att dessa adjektiv passa in på.

En både sannfärdig och kvick dam af mina bekanta stod en gång i riktigt tvifvel och plåga inför en öferskrift, som hon skulle sätta öfver ett bref. »Jag skrifer inte kära vän», sade hon, »för det är inte min vän. Jag skrifer inte kära — för hon är mig inte kär, — inte goda — jag finer henne inte alls god, och inte snälla, ty hon är inte älskvärd. — Nu vet jag, hvad jag skall skriva!» utbrast hon till sist. »Jag skrifer: 'Syndiga människa!' — för att, om det finnes någon sanning i henne, så måste hon ändå erkänna, att hon är en syndig människa!»

Om man än icke skulle gå så radikalt tillväga, att man skulle uppmuntra sina medmänniskor med en sådan öferskrift, är det åtminstone säkert, att man skulle vara litet försiktigare vid användandet af ordet »vän», om man fäster någon betydelse därvid.

En vän är något af det dyrbaraste man kan ha på jorden.

Man kan aldrig vara nog tacksam, om man eger en, aldrig göra nog för att visa sin vänskap för en vän.

»Nä, hvad menar du då med en vän?» skall man fråga mig.

Ja, skall jag därpå svara hvad detta begrepp

innehåller för mig i hela dess utsträckning, så måste jag nämna ungefär allt godt, som existerar.

Först fordras det, att den, som jag anser för min vän, är mig sympatisk. Jag vill ha sympati både för hans natur och hans karaktär, med andra ord, jag vill både kunna älska honom och tro på honom, och han måste nära samma sympatiska känslor för min natur och karaktär.

Jag säger »han» för korthetens skull, men jag underförstår också hon. En »vän» är icke särskildt en kvinna eller en man, — det är en människa.

När jag således förutsätter denna naturliga sympati, som man icke behöfver att vidare rasonera öfver, men som man trifs i, liksom man trifs i en sund luft, så kommer vidare en hel mängd andra ting.

Jag vill, att en vän skall tro på en, oaktadt allt förtal, och till och med oaktadt ens egna handlingar ibland tala emot en, tro, att det dock har funnits någon orsak därtill, som han skulle förstå, om vi finge förklara oss för hvarandra. Men skulle det inträffa, att jag verkligen tänkte göra något dåligt, skulle denne vän hålla tillräckligt af mig för att icke tillåta det, utan bli en fiende till det dåliga i mig, just därför att han var min vän.

En vän skall kunna glädja sig öfver hvarje framgång, hvarje lycka, som möter en. Han skall vara den förste, som, fritt och gladt, ger sitt bifall åt hvad han kan tycka om, att man har gjort, glädja sig öfver, att man har andra vänner, som också förstå en. Skulle nöd eller sorg eller olycka komma på, så tänker jag, att en riktig vän icke blott skulle kunna gå tvärs öfver gatan för min skull, utan komma tvärs öfver Atlanten för att hjälpa mig, — och vore han själf i någon sorg eller olycka, skulle jag vara den han först tänkte på som en vän, som han alltid vore säker att finna.

Det finns ett ordspråk, som säger: »I nöden pröfvar man vännen», — och onekligen är det ett stort prof på vänskap, när en vän kommer till en i tunga och bekymmersamma tider för att hjälpa, om han kan, och för att trösta, om han icke kan hjälpa, eller för att sörja med en, när det hvarken finns tröst eller hjälp. Det är också tecken på, att jag håller mycket af en god vän, när jag i tunga, mörka ögonblick längtar efter honom. Men det finns ett bevis på vänskap, som jag anser ännu långt större och starkare, än när en vän i sorgen behöfver en, och det är, när en vän midt i glädjen saknar en; intet är ett så stort bevis på vänskap, som när en människa, midt i lyckan, midt i kärleken och glädjen, ännu har tid att minnas en, ännu kan säga: »Jag saknar dig!»

När ens hjärta är sammansnördt af ångest och bekymmer, kan man ha ett sådant behof af sympati, af deltagande, ja, af den allra minsta vänlighet, att jag tror, att man i sådana ögonblick skulle kunna räcka armarne mot hvarje god människa, som komme för att lindra en.

Sorgen gör en till slaf, och en hvar, som kommer till en i fångelset, mottager man som en välsignelse. Men glädjen gör en fri, lyckan gör en så fri, att man i den ofta blir allt för själfständig, allt för oberoende. Därför är jag säker på, att den vän, som jag i en lycklig tid af mitt lif saknar, han är min bästa vän; och den vän, som midt i sin glädje ser efter min tomma plats, han älskar mig.

* * *

När man tänker på sina vänner, äro de första, som möta en, barndomsvännerna. Att vi fingo dessa och icke andra till våra första vänner, beror sällan på oss själva. Det beror för det mesta på, hvilka våra föräldrar eller släktingar ha varit allierade med, på hvar man har bott, i hvilken skola man har gått o. s. v. Det är icke ens eget val, det är yttre tillfälligheter, som föra en tillsammans med ens första barndomsvänner. Det är också för det mesta så, att lifvet skiljer en från dem.

Man reser hvar sin väg, man kommer in i olika förhållanden och mötes kanske aldrig eller endast en sällsynt gång igen. Möter man hvarandra, är det nästan alltid med glädje, med en hemlig förhoppning att träffa en vän, en af de gamla, kära vännerna. Man ser först efteråt ömsesidigt, hur förändrad man har blifvit...

Det är icke längre glada barn eller unga modiga människor, som se in i hvarandras ansikten. Det är två gamla människor, som lifvet ruskat i, hvar och en på sitt sätt.

Börjar man tala med hvarandra, stöter man på patrull. Liksom lifvet har skilt våra vägar, så ha dess händelser och erfarenheter skilt våra tankar, åsikter och sympatier. Vi ha egentligen ingenting att säga hvarandra, till och med mindre än de flesta obekanta, ty vi möttes med den föreställningen, att vi voro »gamla vänner».

Men så komma vi att tala om gamla dagar, och då ha vi mångfaldiga ting att påminna oss. Vi ha ju alla våra första intryck af lifvet gemensamt. Våra första lekar, våra första studier, hela den första början af lifvets stora upptäcktsresa. Det är dessa erinringar, som ha varit oss båda så kära, att vi gifvit hvarandra en vacker plats bland dem, det är de lifliga och oförgätliga minnena om de första barndomsintrycken, som göra, att man med en egen ömhet minnes sina barndomsvänner.

Man begär blott ett misstag, det, att kalla dem »vänner». Barndomskamrater är ett rättare ord. Det är blott med eget medvetande man väljer sina vänner.

Det går, som Vennerberg uttrycker det, när man möter en »gammal vän».

... »Nu ha vi träffat hvarann igen,

Och vänner äro vi, — ja ja men,

Och säga: 'Ack, huru hjärtans roligt

Att se dig åter!' — och helt förtroligt

Vi skaka hand, och vår mun den ler, —

Men vänskap — det är det icke mer.»

(Forts.)

På frälsningsestraden.

Bilder ur nutidslifvet,

tecknade för Idun af Wilh. Lundström.

2.

Röda rosor.

Hon var nitton år, när jag lärde känna henne. Öfver det lilla ansiktet med de fina, regelbundna dragen hvilade ett uttryck af djupaste vemod, och det blonda, burriga håret bildade liksom en gloria dæromkring. Fäste man sig blott vid den bleka hyn och de något insjunkna kinderna med deras hektiska rodnad, då tyckte man sig se resignationen personifierad; men fick man så höra denna skenbart så flegmatiska varelse tala med en af energi och lifslust vibrerande stämma och se de klara, stålgrå ögonen blixtra, då märkte man

genast, att det icke var blott ett sjukligt, ömtåligt barn man hade framför sig, utan fastmera en mognad, kanske i förtid mognad kvinna med brinnande åtrå att lefva och verka.

Hon var, som sagdt, nitton år, när jag lärde känna henne däruppe i den evigt ungdomliga staden vid Fyris. Det var en hel vinter hon den gången tillbragte där, och vi träffade under den tiden ofta tillsammans. Man kände sig också ovilkorligt dragen till denna fina, spåda varelse, som på djupet af sitt väsen gömde så mycket af dådlust och viljekraft. Hon var så olik alla andra unga flickor vid hennes ålder; för hvarje dag intrasserade man sig allt mera för denna egendomliga, ädla karaktär, hvars lösen var icke att njuta, utan att lefva och att lefva icke för sig, utan för andra.

Men för hvarje dag blefvo också de röda rosorna på hennes kinder allt bjärtare och de vackra, djupa ögonen allt mera glänsande klara... Ty Upsala är, särskildt vintertiden, minst af allt någon Riviera.

Det blef ändtligen vår äfven efter den vintern. Och om det också på visst sätt alltid är vårstämning däruppe vid Fyris, så blir det dock vid den verkliga vårens annalkande lifligare än eljes. Och när så plötsligt promenaderna fyllas af hvitmössor och sprittande vårsånger tona, då ryckes äfven det dystreste sinne med.

Och nu skulle studentkåren hålla vårfest. Den ena festklädda skaran efter den andra strömmade in genom Botaniska trädgårdens portar och spred sig i dess skuggiga alléer och på dess slingrande sandgångar.

Jag hade den lyckan att den aftonen vara hennes kavaljer. Hon var vid ovanligt lifligt humör; hon talade med en öppenhet och oförbehållsamhet som aldrig förr, och hennes stämman vittnade om energi och en lifslust så stor, att man nästan glömde blekheten i hyn och den flammade rodnaden på kinderna.

Vi vandrade en stund omkring i den allt mera tätande folkmassan, som skockade sig tillsammans framför estraden, där sångarne och festtalarne hade sin plats. Till slut, då vi lyssnat tillräckligt på det, som där presterades, och tröttnat att längre trängas bland de packade skarorna, styrde vi våra steg till de mera aflägsna gångarne på sidorna, där trängseln var mindre och sorlet icke fullt så bedöfvande. De höga granhäckarne, som här och där kanta gångarne, stodo där mörkgröna och allvarliga och stucko så egendomligt af mot de ljusa, eleganta vårtoaletterna och de glada skratten rundt omkring; och på samma sätt kändes det energiska allvaret på min unga följeslagerskas anlete som en skarp kontrast mot alla de uppslupna, sorglösa miner man eljes såg.

Hon betraktade de långa, snörrätta granhäckarne och de fina, välskötta rabatterna, där den ena växten efter den andra nu började skjuta upp och crocus och hyacinter redan blommade, och sade:

»Hur roligt var det ej att ännu en gång få se allt detta! I morgon reser jag härifrån, kanske för alltid.»

»Skall ni fara härifrån i morgon?» utbrast jag. »Och för alltid — hvad menar ni med det?»

Jag fruktade nästan, att hon börjat grubbla på det dödens frö, hon bar inom sig, och den hvassa hostattack, hvaraf hon i detsamma anfölls, tycktes liksom bekräfta min förmodan.

Men min aning var i själfva verket all-

deles grundlös, ty med den för lungotspatienter egendomliga tilliten till helse och krafter fortsatte hon:

»Jo, jag menar, att jag måste ut i lifvet, ut att lefva och verka. Och hvem vet, när min bana då vänder åter till den gamla Fyrisstaden? Jag vill, jag kan ej längre stanna här, försöffas i denna själsördande sysslolshet; jag känner hägen oemotståndligt drifva mig ut, ut till rastlöst arbete... Jag är ung och kraftig; jag vill icke gräfvna ned det lilla pund jag kan hafva fått... Jag vill icke lefva blott för mig själf, blott jakta från nöje till nöje såsom så många af de unga flickor ni här ser omkring eder... Jag tror, att kvinnan kan uträtta något mera, är värd mera än så...»

Hon blef riktigt entusiastisk, medan hon på sitt egendomliga sätt stötvis uttalade dessa ord, tidt och ofta afbruten af den besvärliga hostan. Jag hade icke hjärta att söka afkyla hennes glödande verksamhetslust; det skulle för öfrigt varit fruktlöst försök. Jag sade därför endast:

»Ni får dock icke döma edra unga med-systrar för strängt. De drömma just nu lifvets skönaste värdrömmar; låt dem drömma och dröm själf med! Och sedan — af dessa unga flickor, hvilkas innehållsfattiga lif ni nu, kanske i mycket med rätta, fördömer, af dem blifva dock framtidens kvinnor och mödrar, och hvilket rikt verksamhetsfält få de icke då! Ni vill ut och verka; jag förstår edra ädla motiv, fastän jag hör till de där gammalmodiga, som tro, att hemmet är kvinnans rätta verksamhetssfer. Men se nu blott till, att ni åtminstone får ett lämpligt arbetsfält, att ni icke, då ni vill bruka ert pund, i stället förbrukar det...»

»Ack, ni talar, som alla tala. De orda så vackert om kvinnan, men de tänka så lågt om hennes förmåga...»

Hon hann ej fortsätta, ty i detsamma ljödo från skarorna, som stodo packade kring talarstolen, fyra af dessa väldiga, studentikosa hurrarop, som förmå öfverrösta allt. Hon frågade, hvad det var.

»Åh, man hurrar efter talet för kvinnan,» svarade jag.

Hon log, men det var ett föraktfullt, nästan bittert leende.

»Ni förstår mig icke,» fortfor hon nu, »och det är kanske icke så underligt. Jag vet ännu icke, hvart jag skall vända min verksamhet, men med Guds hjälp skall jag väl finna något fält också för mig. Och om jag kan uträtta något, och om någon enda liten svallvåg däraf kan nå fram äfven till eder, då skall ni kanske förstå mig.»

Det var en visshet och en kraft i hennes stämman, som nästan kom en att glömma, huru hvassa hostningarna ljödo, och huru de röda rosorna på hennes kinder flammade allt bjärtare.

En stund senare tog hon afsked för aftonen. Morgonen därpå voro vi väl ett par dussin studenter, som samlats nere vid järnvägsstationen, när hon skulle fara. Vi höjde ett kraftigt lefve för henne, då tåget satte sig i gång, hurraropen dånade öfver perrongen, hon viftade med sin lilla, hvita hand ett sista farväl och var försvunnen.

* * *

Mer än ett halft år hade förflutit sedan den där vårfesten i botaniska trädgården. Nya intryck hade kommit och åter aflöstas af

andra, och de gamla minnena började till hälften förblekna.

Jag vistades då vid jultiden i en liten småstad i mellersta Sverige. Det var tyst och dött i det lilla samhället, och man grep med begärlighet de nöjen, som bjödos. Och till dessa den lilla stadens »nöjen» räknades af flertalet också Frälsningsarméns sammankomster.

Till en söndagskväll hade »kåren» på platsen utlyst ett s. k. farvälsmöte, och jag sällade mig till skarorna, som vandrade ned till »arméns» lokal. Sedan jag erlagt inträdesafgiften — Frälsningsarmén försummar intet tillfälle att kassera in penningar — trädde jag in i möteslokalen, som redan var till trängsel fylld. På estraden hade »officerarne» och »soldaterna» redan intagit sina platser i krets omkring den kvinliga »officer», som i afton skulle säga farväl åt »kåren».

Dock, hvad var det? Skulle jag tro mina ögon? Där satt ju midt i kretsen hon, min romantiska hjältinna från vårfesten i Upsala, lätt igenkänlig, fastän ansiktet bar en ännu magrare och sjukligare prägel än då, och fastän »frälsningsbonneten» dessutom vau-ställde hennes utseende.

Så var då detta det fält hon hade vunnit för sin oemotståndliga verksamhetslust! Så var det då från frälsningsestraden hon ville utföra de storverk hon drömde om!

Hon hade igenkännt mig vid första ögonkastet; jag såg det på den mörka rodnad, som hastigt bredde sig öfver hennes ansikte, och som kom de hektiska rosorna på kinderna att icke så skarpt framträda.

Emellertid började mötet. Efter en af de vanliga sångerna i danstakt reste sig »kaptenen», såsom hennes titel här var, och begynte tala. Jag hade med spänning afbidat det ögonblicket. Och nu bragte hon alla dem, som kommit på hennes möten, som lyssnat till hennes ord, sitt tack och sin välgångsönskning. Redligt hade hon sökt att verka, hvad hon kunnat; hennes enda sträfvan hade varit att vinna deras själar för himmelen — Herren ensam visste, hvad frukt hennes möda burit. Nu vore det slut med hennes krafter, nu stode henne blott det åter att bjuda farväl; men hon gjorde det i vissheten, att dem, som verkligen lyssnat till hennes inbjudan, dem skulle hon en gång återse i ett bättre land...

Det lät så enkelt och trohjärtadt, hennes korta farväl. Där fanns intet af detta bullrande, våldsamma och uppstyldade, som eljes tillhör »arméns» program; det hade icke förmått smitta hennes fina, nobla väsen. Men stämman var så svag, så svag; det lät som en enda rossling, då hon till slut försökte sjunga en afskedssång. Det var, som om man hört en röst från andra sidan grafven:

»Träffas vi aldrig,
träffas vi aldrig
mera härnere i lidandets land,
möt mig därofvän,
möt mig därofvän,
möt mig på himmelens vinkande strand!»

Det var icke månet öga, som icke var tåradt, då skarorna vandrade bort efter sammankomstens slut. Det var intet vanligt »frälsningsmöte» man hade varit med om; det var en ädel, hjärtevärm kvinnas afsked från sitt lufs drömmar och nästan från lifvet själf.

Jag stannade kvar, ty jag såg, att hon väntade mig i rummet bredvid. Hon fattade häftigt min hand, då jag trädde dit in, och sade med skälfvande stämman:

»Ni har kommit i rätta ögonblicket... Ni såg mig i begynnelsen af min bana, då jag störtade mig ut i lifvet att förverkliga mina stolta drömmar, ni har nu sett mig vid slutpunkten af min bana, då jag känner allt förfeladt... Er farhåga har gått i fullbordan; jag ville bruka mitt pund, och jag gjorde det så, att jag förbrukat det...»

Hon sjönk maktlös ned på en soffa, och en våldsamt hostattack skakade den späda varelsen. Men snart fortsatte hon åter:

»Rastlöst sökte jag efter ett verksamhetsfält därute i det vilda, bullrande lifvet... jag, som knappt egde krafter till en fridfull verksamhet i det lugna och tysta... Så kom jag en afton på ett af Frälsningsarméns möten... Jag tjusades af tanken på den härliga lotten att få egna mitt lif åt mina medmänniskors upprättelse... En vecka senare stod jag på arméns röda plattform; det var den stunden jag förlösade mitt pund... Detta jaktande lif, detta sjungande, detta predikande dag ut och dag in ha mördat mina sista krafter... Nu är det slut... Visste jag blott, att jag utträtt något här i världen! Då skulle det ej kännas så tungt, då skulle ej mitt lufs gåta förefalla mig så dunkel, så omöjlig att lösa...»

Jag sökte trösta henne, så godt jag förmodade. Jag tryckte hennes darrande hand och sade:

»Däruppe lösas alla lifvets gåtor.»

Hon betraktade mig med ens med en förklarad blick. Vi hade förstätt hvarandra.

Ännu länge sedan jag lemnat henne, stod för mina ögon det insjunkna ansiktet med de röda, hektiska rosorna, som glödt allt bjärtare hvarje gång jag återsett dem.

Jag visste, att de snart skulle blekna för alltid.

* * *

Därute på Upsala vackra, minnesrika kyrkogård finner man nu en liten, rund grafkulle, där vänliga händer planterat en yfvig rosenbuske. Under den kullen hvilat en af de ädlaste kvinnor vår underliga tid har fostrat.

Vandraren, som stannar vid grafkullen, kan därifrån se de gamla, majestätiska granhäckarne och de sandade gångarne innanför Botaniska trädgårdens murar. De äro sig lika, men hon, som en gång i solig vårdag därinne utvecklade allt det goda och ädla, hon ville utträtta i lifvet, hon hvilat nu under torfvan vid vandrarens fötter.

Och hvarje gång sommarvarm julisol åter börjar glänsa, då öfversällas busken på grafven af röda, fylliga rosor. De röda rosorna följde henne genom hela lifvet; hvarför skulle de då ej också glöda på hennes graf?

Och bland alla de andens stormän, som här på den gamla kyrkogården ännu ur sina grafvar tala manande och väckande ord till nya generationer, hvissar där också en röst ur den lilla grafven med de röda rosorna. Den har till hvarje ung kvinna, som brinner af det ädla begäret att lefva och verka, ett andligt testamente att frambära. Och den rösten säger:

»Gå i din krafts dagar och verka oförtrutet, hvad godt är! Men se till, att du icke, medan du vill bruka det pund du fått, i stället förbrukar det!»

Förbiskymtande skuggor

ur förra seklets kvinnovärld.

För Idun

af

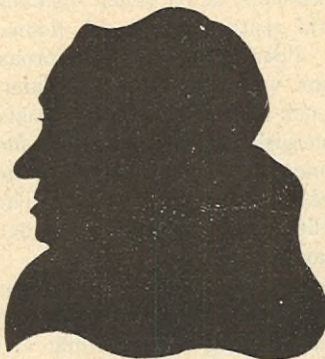
Birger Schöldström.

IV.

Två Bellmans samtida... utanför Ulla Winblads sfer.

I den själfbiografiska teckning, Bellman efterlemnad, men, dess värre, endast i fragment, tolkar den store skalden så här sina känslor vis-à-vis kvinnan: »Herre Gud — ett fruntimmer, anten hon är vacker som en ängel eller ful som Nyman-skan, har att befalla mig kyssa sina fjät.»

Ja, inte måtte just gracerna med det allra huldaste leende lagt sina gåfvor i den vagga, som den 20 juni 1719 sattes i gång för rike bryggaren Lorens Westmans, d. ä., och hans hustru Magdalenas äldsta barn, en duktig tös, som några dagar därefter i dopet erhöill namnet Christina. Vid 17 års ålder, eller 1736, blef emellertid Christina Westman gift med en man, hvilken dref samma yrke som fadern: bryggaren Nils Nyman Jonasson, på sin tid en af Stockholms rikaste borgare. Efter hans död, 1762, fortsatte enkan det stora bryggeriet, hvilket var beläget vid Drottninggatan, midt emot Barnhuset. Det var nu hon blef under namnet

madam Nyman

känd af hela Stockholm som en barsk, morsk och resolverad käring, den där icke skydde att hugga en utkörsdräng vid örat samt ej heller skrädde ord, då det gällde att tillrättavisa personer af högre samhällsställning. Så berättas, t. ex., att när på en af madam Nymans bjudningar en viss baron och kammarherre, som gjorde hennes hus den äran, under måltiden halfhögt yttrade sin belåtenhet öfver att vistas i borgarhus, där man kunde lefva ogeneradt och, såsom han gjorde, ligga med armarna på bordet, värdinnan infallit: »Om baron går ut till mina svin, kan han få njuta sin rätta bekvämlighet — han kan då få vråka sej i mat-hon hel och hällen.»

Liksom hela den tidens borgerskap i Stockholm, var madam Nyman i hög grad konungskt sinnad, och ett så i mer än ett fall genom sin rikedom och sina släktförbindelser mäktigt och inflytelsesrikt fruntimmer underlät ej heller Gustaf III att på flerehanda sätt visa uppmärksamhet. Familjtraditionerna veta ännu att förtälja åtskilligt om majestätets personliga artighet mot bryggare-enkan och dennas beundran för »tjusarekungen». Äfven mot en annan bland den tidens framstående män visade

*På dessa familjtraditioner äro byggda flere scener i Oscar Wijkanders vintern 1870 å k. teatern uppförda historiska skådespel »En konung».

madam Nyman stor bevägenhet, nämligen sångaren Carl Stenborg; hon försträckt honom penningar till Munkbroteaterns inrättande och upplät till lokal för denna teater ett af sina egna hus.

Madam Nymans båda döttrar blefvo gifta med bryggare, Christina med Carl Johan Wier och Elisabeth med sin kusin Abraham Westman, denne sistnämnde äldste son till madam Nymans äldste broder, Lorens Westman, d. y., af hvilken sistnämndes 11 barn 4 söner — sagde Abraham samt Carl, Lorens och Isak — också blefvo bryggare samt 3 döttrar gifta med hvarsin bryggare: Hartman, Willman och Schultz. Våldigast bland hela denna sinsemellan befryndade bryggaredynasti var Nymanskans andre måg: Abraham Westman, »bryggarekungen» kallad, en af Bellmans närmaste och mest trofasta vänner, likasom skalden, att döma af flere hans tillfällighetsverser, tycks varit i umgänge med samtliga de nämnda bryggarefamiljerna, så att det nog var på hans egen erfarenhet grundadt, hans vitnesbörd att

»dubbelt öl ger godt humör...»

Bryggarekungen dotter, Clara Elisabeth Westman, allmänt omtalad för sin älskvardhet och skönhet (dessa egenskaper voro då icke mormorsarf!), som barn besungen af Bellman samt Choræus (»Lilla Clara, förebrå ej mig, att jag är så barnslig, lilla Clara!«), blef gift med kanslirådet Hedin och moder till premieraktören Svante Hedin och dennes bröder.

Då man från södra porten kommer in på Klara kyrkogård i Stockholm, ser man till venster ett större grafkor, å hvars gråkalkiga vägg läses i ursprungligen gyllene, nu af tidens tand illa åtgångna bokstäfver:

Här hvila:

Handelsmannen och Bryggaren Nils Nyman Jonasson, född 1709, död 21 Juni 1762, som hulptit S:tæ Claræ kyrka och fattighus efter 1751 års brand utan ödesmål och varit begges föreståndare och kyrkoråd.

Christina Westman, född 20 juni 1719, med honom gift 5 Februari 1736, död 22 October 1795, lät bygga denna graf och rista sten.

* * *

En samtida i Stockholm till madam Nyman, men — som man finner — betydligt mera sylfidisk, var mamsell

Hedvig Susanna Chapman.

Vi veta om henne endast, att hon var dotter till skeppsbyggmästaren Wilhelm Chap-

man (en broder till den berömde amiralen), att hon en tid bodde vid Djurgårdsbrunn samt var syster till den 1788 i unga år bortgångna, af Bellman i ett af dennes innerligaste och hjärtligaste kväden besjungna fru Maria Eleonora Georgii, f. Chapman. Äfven Susanna har vid ett par tillfällen blifvit föremål för ljud från Nordens Anacreons lyra. Så t. ex. tillagnade Bellman henne den 9 maj 1789 följande lilla poem (icke intaget i den stora Carlén'ska Bellmansupplagan):

Lugna källa, täckt belägen,
skymd af lindar öfver bron,
som i rännlar kröker vägen
opp till helsogudens tron,
du har vid din vattenkanna
lif och död så nära ställt;
du bevarat vår Susanna,
men dess fromma syster fällt.

Än en fläkt af hennes anda
tränger sig in i vårt blod.
Oskuld må dess grafvård sanda
under ögats tåreflod.
Hvem kan väl sitt bröst bemanna
mot den dolda dödens stig?
Men försynen skänkt Susanna
till en sinnebild af dig.

Kvinnorbeten på industriutställningen i Göteborg.

Af *Scævola*.

Iduns läsare ha redan haft nöjet att bli ledsagade genom sommarens konst- och konstslöjdtställningar i Göteborg, och detta af en ciceron, som säkert åtnjuter deras förtroende i vida högre grad än undertecknad. Icke dess mindre må det tillåtas mig att meddela ett och annat, om huru det kvinnliga arbetet är representeradt på den nu pågående industriutställningen i samma stad.

Statistik är ett ord, som säkert ej har någon lockande klang för fruntimmersöron, men jag vågar ändå börja med en smula statistik fastän af allra ytligaste art.

Industriutställningen är delad i tre stora afdelningar: byggnads-, industri- och bryggeriafdelningarna. Man skulle väl knappast väntat sig att finna kvinnliga utställare inom mer än den mellersta af dessa afdelningar, men de förekomma verkligen inom alla tre, ehuru byggnads- och bryggeriafdelningarna på sin lott endast fått en kvinna hvar.

Så mycket talrikare äro kvinnorna inom industriafdelningen. Katalogens register upptager omkring 1,100 utställare, hvaraf inemot 20 procent eller 210 äro kvinnor. Gå vi till industriafdelningen ensamt, så inrymmer den 745 utställare, hvaraf 208 eller omkring 30 procent af kvinnligt kön. Redan detta är ju i och för sig en statistik — nu kom det förfärliga ordet igen! — som visar, att det s. k. svagare könet kan föra en ganska respektabel styrka i elden, när det gäller att täfla på slöjdens och det industriella arbetets fält. Men tager man i betraktande att flere af de i katalogen upptagna numren representera kollektivutställningar, där arbeten från en hel del kvinnliga krafter förekomma, så blir naturligtvis den verkliga siffran af i utställningen deltagande kvinnor betydligt högre. Så har till dömes Kulturhistoriska föreningen i Lund arbeten utställda från icke mindre än 35 väfverskor etc., hvilkas namn alls icke synas i katalogen, men namnen förekomma i stället — såsom rätt och rättvist är — ristade i gylene inskrift å sköldar vid föreningens ut-

ställning. Gå vi ännu ett steg vidare och eftersinna, huru mycket kvinnligt arbete som direkt medverkat vid förfärdigandet af alla de här utställda föremålen, så skola vi finna, att tusentals kvinnor haft större eller mindre andel i åstadkommandet af de förträffliga prof på fosterländsk konst- och arbetsskicklighet, hvilka visas å industriutställningen i Göteborg. Spinneri- och väfveriindustrien ensamt sysselsätter ju många tusental af arbeterskor.

Vi kunna altså vara öfverens om, att det kvinnliga inlägget vid denna utställning är mycket aktyningsbjudande äfven kvantitativt taget. Att, hvad beskaffenheten angår, många af de utställda kvinnorbetena höra till de allra vackraste och, om man tänker på framstegen och utvecklingen, mest glädjande företeelserna å expositionen, därom torde de flesta både manliga och kvinnliga besökare vara ense med mig.

Men då det finnes en sådan massa kvinnliga utställare, bör det vara klart för Iduns publik — dit jag tager för gifvet att samtliga utställarinnorna, såsom intelligenta och vakna kvinnor, höra — att jag ej, så gärna jag än ville det, kan sysselsätta mig med dem alla, ty, som Vitalis sjunger:

Då finge jag sitta i evighet,
Och därtill jag hafver ej tid i kväll.

Jag måste inskränka mig till framhållande af några allmänna synpunkter och omnämnande af ett fåtal personer, hvilkas utställda arbeten i ett eller annat afseende syns mig förtjäna att särskildt uppmärksammas.

Väfnadsslöjden är på denna utställning synnerligen väl representerad, och denna har ju också af ålder varit en kvinnornas slöjd. Huru denna vackra konst i vårt land legat i lägervall, och huru den åter väckts till lif genom energiskt arbete af sådana föreningar och personer som Handarbetets vänner, Kulturhistoriska föreningen i Lund, Thora och Jakob Kulle, Selma Giöbel m. fl., det känna Iduns läsare förut.

Vi nämnde *Kulturhistoriska föreningen i Lund*. Den utställning i textil konstslöjd, som denna förening här anordnat är helt enkelt ställig. Alla dessa väfnader med underliga namn: rödlakan, flossa, dukagång, munkabälte, krabbasår och opphemta förete lika mycken originalitet i färg- och mönstersammansättning, som själfva väfnadstekniken kräver skicklighet och handfärdighet. Denna släta flossa med de varma djupa färgerna, denna trensaflossa med väfda figurer och ornament i hög relief äro ju af den yppersta verkan. Eller se på denna gobelinbit, i silke och guldtråd väfd af *Bengta Olsson*, eller på detta andra stycke, som å den vidhäftade lappen kallas »Flamskt öfverkast», väfdt af *Ingar Jönsson!* Man har svårt för att tro, det dessa arbeten, som erinra om konstväfveriets mest glänsande, längesedan flydda dagar, kommit från väfstolar i svenska bondehem, och dock är det så. Kulturhistoriska föreningen utöfvar nämligen sitt ledareskap med den största pietet och finkänslighet samt är ytterst mon om att icke genom ett förkärnt ingripande störa väfverskornas ursprungliga själfständighet och tvinga deras utveckling in i främmande banor. Denna omtänksamhet kan icke nog lofordas, ty allmogens väfnadskonst har uppvuxit på egen grund och en våldsamt och oförsiktig omplantering skulle kunna förderfva hela plantan. Den som har största andelen i och hedern af denna förenings högst förtjänstfulla verksamhet är amanuensen d:r *K. Karlin*.

Fru *Thora Kulle* och hennes sväger, artisen

Jakob Kulle — man kan icke nämna den ena utan den andre, ty de två äro ett — ha här en briljant utställning anordnad i en liten rumsinteriör samt därjämte konstväfnader å andra håll inom utställningen. Det är i sitt slag öfverträffliga saker. En sådan väfnad som det konstförfarna parets halfgobelin i rödlakansväf får man i afseende å konstnärlighet, finhet och jämnhet i utförandet näppeligen se maken till.

Bege vi oss upp på galleriet, så finna vi där strax till venster, då vi komma upp, ett slags egendomlig dubbelväfnad, hvars mönster och färg likasom själfva tekniken bära prägeln af verklig originalitet. Det är ett par täcken, väfda af fröken *Alma Almén*, Solberga, Bohuslän, i s. k. finskväfnad, också ett gammalt godt och karaktäristiskt väfnads-sätt, som dragits fram ur glömskan, och som väl förtjänar att tagas vara på. Mellan fröken Alméns arbeten hänger en stor bordduk, broderad på mossbrun botten efter forntyskt mönster af fru *Anna Holmberg*, Varberg, ett genom mönstrets ursprunglighet och korrektheten i utförandet mycket tilltalande arbete. För öfrigt se vi här konstväfnader i allmogestil af alla de olika slag, hvarpå Kulturhistoriska föreningens utställning gaf oss en så ypperlig profkarta. Särskildt förtjänar att nämnas fröken *Hilda Rönströms* i Lund kollektion af broderier, sydda efter mönstret af skånska allmogeväfnader. Detta broderingsmanér verkar fullkomligt som väfnad, ehuru man vid nära betraktande finner, att det är slätare och jämnare i texturen. Det måste vara ett oerhördt arbete att på detta sätt *sy* hela stora portier, men utställarinnan förklarade själf, att hon kunde sälja sina broderade saker billigare, än hvad väfnaderna stå i pris. Fru *Hilda Trotzig* visar, i förening med hr G. Flintas synnerligen anmärkningsvärda utställning af möbler i allmogestil, en samling vackra allmogeväfnader efter skånsk metod.

Spetsknyppningens vackra konst har i fröken *Aurore Ingelots* från Vadstena sin mest framstående representant. Dessa spindelväfsfina knyppningar i de allra delikataste mönster äro verkligen beundransvärda, och man kan icke förvåna sig öfver att framför hennes mönster ständigt finna en tät krets af beundrande damer. Men däremot kan man ej undgå att bli förvånad, då man ser de billiga pris, som hon åsatt sina arbeten. 10 kronor för denna halsduksrosett, 15 kronor för denna delikata krage med bröststycke i crèmefärgadt knyppningsarbete, genomdraget med guldtråd, 20 kronor för dessa näsdukar, hvilkas utsökta mönster täfla med finheten och korrektheten i arbetet. Sådana priser för sådana arbeten kontrastera på det hjärtaste mot de orimliga summor, som man ansett sig kunna åsätta en del saker häruppe, hvilkas enda märkvärdighet ligger däruti, att folk ännu vill öda arbete och tid på något, som aldrig i världen kan skänka en människa hvarken nytta eller nöje. Ty det finnes beklagligen sådant här också, och därom skola vi tala nästa gång.

Ett synnerligt billigt pris har också fröken *Augusta Lundh* åsatt sina gardiner i filet guipure. De kosta nämligen blott 40 kronor paret. Det fordras en kvinnas goda tålmod och flinka fingrar för att kunna göra ett så tidsödande arbete för en så ringa penning.

(Forts.)

Svensk matgeografi.

Käseri i »de sura gurkornas tid».

Af Karl Benson.

(Forts. o. slut från föreg. n.r.)

Och nu kommer turen till »det fattiga Småland». Uttrycket är något oegentligt. I sina ypperliga gräsbeten ega smålänningarna en skatt, tack vare hvilken deras mejerihandtering intager en synnerligen hög ståndpunkt. Och hvem har för öfrigt icke hört omtalas den frejdade småländska prestosten.

Lingon och blåbär exporterar Småland i stora mängder till Tyskland, i stället för att, liksom importörerna, pressa vin af dem. Men vår anpart af »vinet» erhålla vi nog i alla händelser.

Smålands kräftor äro de yppersta i Sverige, hvad beträffar så väl storleken som den fina smaken och den ymniga fetman. Söfstrakten i synnerhet förser de flesta skånska restauranter med kräftor, kräftstjärtar och kräftsmör samt drifver äfven export på utlandet.

Det »magra Halland» eger sin största betydelse genom det laxfiske, som bedrivs i provinsens fyra största åar: Lagan, Nissan, Åtran och Viskan. Bland dessa åar är Lagan den mest gifvande, och det mesta, som förtäres af »Halmstadlax», fångas i nämnda å och icke i Nissan, vid hvilken Halmstad är belägen.

Man skulle kunna tro, att laxfisket vore en för Halland inkomstbringande näring, men detta är ingalunda förhållandet, ty enligt statistiska beräkningar hade laxfångsten ända till medlet af förra årtiondet ej uppgått till öfver 70,000 kronors värde om året.

Den enda som icke torde beklaga sig däröfver, är Halmstadlaxen, hvilken är den mest välsmakande (och dyra) af alla nordiska laxsorter samt den skönaste i färgtonen.

Äfven Blekinge fångar lax, som visserligen icke står i så högt anseende som Hallands, men däremot utgör en hufvudnäring för landskapet.

Laxfisket i Mörrumsån, där en laxodlingsanstalt är inrättad, är icke obetydligt. Under sextioalet skrefs i Lund till och med en afhandling för filosofie doktorsgraden därom.

Men kustbefolkningens viktigaste inkomst utgöres emellertid af torsk- och sillfisket, och af »Karlshamnssillen», som dock ofta fiskas så långt borta som vid tyska kusten, beredas och insaltas till försäljning ungefär 30,000 tunnor om året.

Hvem har icke hört talas om Ölands kroppkakor, detta vidunderliga och svårsmälta konglomerat af ägg, fläsk, medvurst, mjöl, potatis, mjölk, salt, peppar och nejlikor!

Enligt gamle Tuneld är detta land »i gemen ganska ljufligt och mestadels nog fruktbärande» samt »har i gemen godt förråd af skönt Smör, samt Honing, Vax, och de bekanta Ölands-Nötter, samt af Gås-afvel».

I förra århundradet erbjöd Öland ett för våra förhållanden kuriöst viltbråd, nämligen vildsvin, som på försök utplanterades af den väldige jägaren Fredrik den förste, men som vunno föga popularitet hos bönderna.

På Gotland, med dess milda klimat, bära valnötsträdet och det svarta mullbärsträdet mogen frukt. Aprikoser, persikor och andra sydfrukter odlas med framgång i drifhus samt trivas och bära blommor på kalljord, och på Linnés tid vuxo päronträd vildt på åtskilliga ställen.

Gotlands fårkött har alltid varit fräjdadt, och landskapets vapen är »et hvitt Lamb, som bär en med Korstecknet utmärkt Fana, i rödt Fält».

Bohuslän är ryktbart genom sitt sillfiske, hvilket dock som bekant, icke är att lita på. Under tidrymden 1808—1877 behagade nämligen sillen icke infinna sig. De ansjovisburkar, som från Bohuslän skickas öfver hela landet och äfven söka sig väg utom våra gränser, behöfva icke min komplimang. Det är tillräckligt att anföra namn sådana som Lysekil, Grebbestad och Grundsund. På sista tiden har man vid inläggningen börjat tillämpa principen mera omsorg och mindre salt, och om man fortsätter i samma riktning, torde ansjovisens världsrökte snart varda stadgad. En negativ egenkap, som utmärker Bohuslän, är den att kräftor icke finnas någonstades i detta landskap.

Ett landskap, af hvilket en del bär det betecknande namnet »Svältorna» tyckes ej kunna ega stor betydelse i kulinariskt hänseende. Det gör ej heller Vestergötland. Visserligen ansågs, åtminstone fordomdags, Skaraborgs län som en kornbod för det angränsande Vermland, men den enda läckerhet, som i denna anspråkslösa skiss kan

representera Vestergötland, är den högt uppskattade Gudhemsosten.

Venerns sik (felsik) är den största och bästa i Sverige.

Från det bördiga Östergötland berättar humoristen och östgöten Palmær, att »Anders» är nöjd, »om han har arter och fläsk och fårskinnspels». Att särskildt Östergötlands arter äro de ypperligaste och mest lättkokade i Sverige, torde de flesta husmödrar erkänna lika gärna som att Östgötakringlor äro en af kaffebordets förnämsta läckerheter.

Tryffel, denna gastronomiens diamanter, som enligt den store Brillat-Savarin besitter den mystiska förmågan att »göra kvinnorna mera ömma och männen mera älskvärda» — denna ljufliga läckerhet lär några gånger hafva funnits i Södermanland. Du lidelsefulle gourmet! Erinradig, åtminstone för en gång, den gamla satsen: »Den som söker, han finner!»

Värmlandssoppa har jag sett på Stockholmsmatsedlar (till och med stafvad *Ho*), men aldrig smakat den samma, hvadan jag för närmare upplysningar måste hänvisa till den i nämnda landskap bosatta signaturen Stenia. Rätten förekommer hvarken i doktor Hagdahls, Gustafva Björklunds eller Margareta Nylanders kokbok. Karlstadskorfeon har jag lärt mig värdera på Operakällaren.

På tal om Öland nämnde jag, att vildsvin fordom förekommit därstädes. På senare tider hafva de af baron Dickson inplanterats på Skeppsta bruk i Södermanland, där man påstår, att de trivas. Samme magnat har, som bekant, äfven planterat fasaner på Visingsö.

Om jag utförligt skulle uppehålla mig vid Norrlands alla häfvor, komme jag att allt för vidlyftigt inkräkta på Iduns område och hennes läsarinns tålmod.

Dess ymniga tillgång på vildt: ripa, hjärpe m. m. är tillräckligt känd. Dess läckra renkött behöfver ej mitt loford, och den afskyvärda surströmmingen erhåller det aldrig. De gudomliga åkerbären kunna möjligen täfla med hjortronen samt de sydsvenska hjörnbären, men enligt min och många andras åsikt äro de de yppersta syltbär på jorden.

Norrlands laxfiske är det betydligaste i Sverige, om också fisken icke är af samma läckra beskaffenhet som den halländska.

Norrlandingarne äro emellertid patriotiska, ty ett gammalt ordspråk säger:

»Ume lax och Kume sik
finns ej gärna i världen lik.»

* * *

Många läckerheter hafva som bekant erhållit namn efter städer.

Vi behöfva endast erinra om t. ex. namnen Lübecksskinka, Compiègne-kakor, Berliner-munkar, Strassburger gäslverpastej, m. fl.

Så är antagligen förhållandet i alla land, och hvad Sverige beträffar behöfva vi endast erinra om Vesterås gurkor och Enköpings pepparrot, hvilens rykte täflar med själve doktor Vesterlunds.

Om Södertelje har sina kringlor, så eger Ronneby sina pepparkakor, och Grenna päron torde vara i det närmaste lika bekanta som Göteborgs-porter.

Nu misstänker jag, att jag måste sluta.

Och jag gör det äfven med den uppriktiga önskan, att den andliga spis, hvilken jag serverat, ej måtte bli allt för hårdsmält eller fadd för Iduns älskvärda läsarinor.

Husmoderlig almanack.

Augusti.

Denna månad kan för husmodern med rätta kallas »syltmånaden». Hon tillvaratager efter råd och lägenhet bär till sylt och saft samt lägger in trädgårdsalster för att lugnt kunna motse vintern. Hon spar hvarken tid eller besvär — trots sommarhettan. För det oundvikliga onda, att händerna alltid blifva färgade vid saftpressning o. d., finns ju äfven åtskilliga bepröfvade medel, blott man ej först försöker med vatten och tvål eller soda. Tvättning i kjärnmjolk kan rekommenderas; äfven i andra syror. Doppar man handen först i kallt vatten och håller den sedan öfver svafvelånga (antända svafvelstickor), så försvinner det mesta, och gnidning med en pimpstensbit eller tvättning med hafremjöl tager bort resten.

Ett annat medel är gnidning med pressjäst. Tvättning med utspädd Eau-de-Javelle är också af godt resultat. — Flugorna bruka vara närgångna i augusti och förorsaka besvär och ledsamheter i rum och skafferier; många medel mot dessa och andra insekter hafva redan offentliggjorts i Iduns spalter. Här en beskrifning på giftfritt flugpapper: Pulveriserad starkpeppar blandas med sirup eller sockerlösning; därmed bestyckes läsk- eller gråpapper, som sedan får torka. Vid begagnande fuktas en bit och lägges på en tallrik.

I trädgården pågår skörden; men äfven denna kräver omtanke. En försiktig plockning kan förstöra mycket! Rensning af ogräs är just nu af vikt, innan det går i frö. Kålmask bortplockas efter behof. Nya jordgubbar kunna planteras nu, förutsatt att de hinna rota sig fullkomligt, innan höstkyllan inträffar. Rätta tiden för häckars klippning är nu inne.

Stenia.

Smånotiser från kvinnovärlden.

Kvinnlig velocipedryttare. Fröken Nanny Palmqvist från Helsingborg har för närvarande gifvit sig i färd med en långresa på velociped, helt visst enastående bland svenska damer och ett godt uppslag för enhver att följa — om ock i mindre skala. Den duktiga unga damen lemnade den 6 d:s Helsingborg och ankom till Göteborg den 9 d:s efter att ha tillryggalagt omkring 8 mil om dagen. Den 14 fortsattes resan till Venersborg genom Dalsland, längs kanalen öfver Bengtfors till Fredrikshald. Sträckan därifrån öfver Fredriksstad, Moss och Dröbak till Kristiania tillryggalades på en dag. Resans hela längd belöper sig hittills till omkring 56 mil.

Den oförskräckta ryttarinnan ämnar från Kristiania fortsätta färden på sin velociped till Trondhjem och därifrån vidare öfver Östersund till Stockholm.

Den första simuppvisningen i hufvudstaden med flickor för denna sommar egde rum i Stockholms stads bad- och siminrättning förleden söndag. I den synnerligen vackra och jämna uppvisningen, hvilken egde rum under musik, deltog ett 40-tal simelever jämte flere af deras lärarinnor. Åskådarinnornas antal var så stort som lämpligen kunde rymmas omkring badbassängerna.

I dykning på längd (genom hela den stora bassängen) utmärkte sig särskildt fröknarna Gundla Jahrl, Frida Ahman och Ellen Thalén. Genom vackra hopp utmärkte sig i synnerhet bland lärarinnorna fröknarna Emelie Nygren och Elisabet Tillberg samt bland eleverna fröknarna Gerda och Sigrid Ekblom, Maria Halldin, Tyra Ljunglin, Signe Bratt, Hedvig Johnson och Fredrika Jakobsson. Fröken Gerda Ekblom förtjänar dessutom en komplimang för sitt utförande af den traditionelle gardistens roll i kostymhoppet samt för flytning med bundna händer och fötter.

Småstadslif.

En verklighetsskildring för Idun

af

C. O. Gumælius.

(Forts.)

Han hade fått i uppdrag att inhemta sällskapets mening rörande en mycket viktig fråga. (Hör, hör!) Det har framställts ett förslag att begagna tillfället, då så mycket ungdom vore samlad i staden, att ställa till något roligt. (Entusiastiskt bifall.) Man har tänkt göra något för jultomtarna. Hvad säges om ett sällskapsspektakel?

Allmänt bifall.

Någon tillfogar: »Och då ställer baronen sig i spetsen.»

Baronen lyfte afvärande sina händer mot höjden. »Omöjligt! Huru ärofullt ett dylikt förtroende än vore, kan jag, som bor så långt ifrån, ej mottaga det. Jag föreslår att förslagsställarinnan, doktorinnan Vennersten, åtager sig detta förtroende.»

Allmän rörelse. Doktorinnan kastar en blick omkring sig och bäfvar för sin framtida lycka, om hon skulle försöka sig på ett så lånt äfventyr.

»För all del,» utropade hon, »hvad tänker baron på. Det kan jag visst inte,»

»Ja, kanske det borde vara någon äldre,» menade en.

»... eller yngre...» hviskade en annan.

»... eller ett par stycken, en herre och en dam,» föreslog en tredje, och detta tycktes vinna bifall.

»Om grevinnan ville vara god och ställa sig i spetsen,» yttrade någon. »Ja, det förstås bara till namnet och utan att behöfva göra sig något besvär...»

»Ja, ja,» hördes rundt om.

»Nej, jag tackar,» sade den gamla damen leende, »endast tanken på ett sådant ansvar öfvervändig mig alldeles. Jag föreslår friherrinnan Stierfeldt som den bäst passande.»

»Eller prostinnan, som är styrelseledamot i 'tomtarne'.»

»Eller fru den... eller den...» sorlades i kretsen.

»För allt i världen,» hviskade en ung flicka ångestfullt till sin granne, »föreslå majorskan Mac, annars bli vi olyckliga.»

»Jag röstar för majorskan Mac-Bley,» sade den unge mannen pliktskyldigast.

»Åh, inte passar jag till det,» genmålde denna, i det hon satte lorgnetten till rätta och slätade ut de förut bitfullt rynkade ögonbrynen. »Men om jag kan biträda som sufflör, skall det blifva mig ett nöje.»

»Så snällt... med din förmåga... så svårt att få den maktpåliggande platsen väl besatt...» ljudet i korus, under det ungdomen förstulet växlande blickar, som tycktes antyda, att förtjusningen kanske icke var alldeles oblandad.

»Ja, mitt herrskap,» tog baronen ånyo till ordet. »Då det tyckes vara svårt att så här i hast kunna komma öfverens och det dessutom finnes åtskilliga, utom dem jag har äran att se församlade här, som böra värfvas för vår trupp, tillåter jag mig proponera att vi uppskjuta valet af våra »spetsar» till det konstituerande sammanträde, som måste hållas någon af de närmaste dagarne.»

Allmänt bifall.

»Då förklarar jag sammanträdet upplöst,» fortsatte han, »och får på samma gång upplysa, att det finnes en spritt ny krocket-plan, kransar för ringkastning och några andra landtliga nöjen för dem, som hafva lust att pröfva på dem.»

»Leve vår värd,» utropade Sten, och de öfriga instämde med lif och lust i de jublande hurraropen samt spredde sig därefter för att diskutera den viktiga fråga, som nu i en hast blifvit societetens brännande.

* * *

Det stora sammanträdet hade gått lyckligt af stapeln, utan alltför stora svårigheter. Till ledarinnan hade friherrinnan Stierfeldt blifvit utsedd och det af flere skäl. Hon var vid dylikt och road däraf, hennes stora sal lämpade sig utmärkt för repetitionerna och sist, men ej minst, visste man, att dessa, allt som oftast, skulle afslutas med en liten sväng och en »smörgås» hos den gästfria värdinnan. Till hennes adjutant valdes Sten Måneskiöld, något som tycktes bereda lilla Karin Stierfeldt stort nöje. Hon hade alltid tyckt mycket om den glade och vänlige unge greven, och då han nu måste hafva täta öfverläggningar med mamma, så... hvem vet! Sällskapsspektakler äro ibland nyttiga för flere ändamål än det, som anföres på affischen.

Valet af pjäser erbjöd större svårigheter. Nästan alla stadens unga flickor, som kunde räkna sig till societeten hade infunnit sig med mammor och tanter, i några fall pappor också, och alla förklarade sig genast villiga att spela »hvad som helst». Det visade sig emellertid snart, att detta uttryck ej flick tagas alldeles efter orden, ty då en pjäs föreslogs, kunde alla spela den unga flickan, men ingen modern eller pigan. Den ena mamman förklarade, att den andras dotter skulle passa så väl för den eller den birollen, och då svarade den andra mamman, att man ej behöfde mycket teaterförstånd för att finna ett förhållande var alldeles tvärtom. Och så blefvo de onda och fingo anhängare å ömse sidor, och det behöfdes mycken mjuk takt hos de ledande för att hindra, att alltsammans »vid ingången kom af sig». Slutligen enades man dock om »Stackars mammor», en komedi, som hade den fördelen att ega ej mindre än tre älskarinneroller och plats såsom folk åt så många som ville. Elsa hade åtagit sig den ena mammas roll och doktorinnan den andra. Elsas dotter var en trettioårig, vacker och kokett fru till borgmästaren, hvilken ej fick stötas, utan lemnas fritt val.

En pjäs lemnades utan diskussion åt Isabella

att bestämma — den artigheten måste man ju visa familjen Måneskiöld. Hon beslöt sig för »Lam och lejoninna», i hvilken hon redan firat en triumf på en bazar-tillställning i Göteborg. Nils förklarade bestämt, att den unge mennens roll »icke låg för hans röst», hvarför doktor Strömstedt utsågs till Isabellas medspelare. Nils åtog sig en beskedlig gubbroll i den andra pjäsen. Som efterpjäs skulle gifvas »Drilléns operett», där de musikalska förmågorna kunde få briljera.

Och så började arbetet. Roller utskrefvos och inlärdes, ty man hade högtidligt kommit öfverens om att »kunna» redan vid första repetitionen. Denna hade därför blifvit utsatt till först en vecka därefter och skulle försiggå hos friherrinnan.

Det var efter middagen denna ödesdigra dag, då krafterna skulle för första gången pröfvas. I Måneskiöldska salongen genomgingo Elsa och Nils ännu en gång gemensamt sina roller, Blenda satt som vanligt vid sitt arbete, grevinnan sof middag, och ute i salen spelade Isabella en valse briljant. Det gick si och så med de unga skådespelarnes utanlexor, och plötsligt utropade Elsa: »jag kan aldrig lära mig det där. Det är ju nästan lika med det, som stod för en stund sedan. Nej, vänta,» fortsatte hon lifligt, då Nils ville sufflera henne, »låt mig fundera ett ögonblick.»

Under den paus, som nu uppstod, inträngde pianospalet med förökad styrka och gaf Blenda anledning att med någon skärpa yttra: »Det hade varit bra om Isabella valt något mindre bullrande stycke. Nu väcker hon nog mamma.»

Nils reste sig genast och gick ut i salen.

»Ack, så ledsamt,» utropade Elsa. »Nu blir det väl dispyt igen, och så blifva de vid dåligt humör. Det är för märkvärdigt,» fortsatte hon, till hälften för sig själf, »det är som om en ond ande kommit in i vårt hus. Allting har blifvit så ofrefligt. Och de förlovade sedan! Fastän man ju ser, huru innerligt de hålla af hvarandra, så är det jämt missförstånd dem emellan. Och så gråla de och försonas och gråla igen. Hvad kan det vara?»

Blenda hade under systemens monolog visat någon oro, och en svag rodnad uppsteg på hennes kinder. Hon svarade dock lugnt: »Bara kärleksgnabb, kära du.»

»Kärleksgnabb!» utropade Elsa. »Ja, skall sådant följa med, försakar jag gärna kärleken för att slippa gnabbet. Men aldrig förekommer något dylikt mellan Erik och dig.»

Blenda log och höjde en smula på axlarna.

»Därvidlag kan ju ingen jämförelse komma i fråga,» genmålde hon. »Vårt förhållande är så lugnt och stadigt, så mjukt och sött som en blancmanger, då deras däremot är bara eld och lågor. Jag undrar just, hur Erik skulle se ut, om han skulle visa någon känsla, vare sig ond eller god. Det har han bestämt aldrig gjort i hela sitt lif... kanske därför att han inte hyser några,» tillade hon med en half suck.

»Så du talar,» invände Elsa. »Han, som är den bästa människa jag vet och håller af dig så mycket.»

Blenda höjde åter på axlarna, och i detsamma återkom Nils, men ensam, ehuru musiken tystnat.

»Hvart gick Isabella?» frågade Elsa.

»Upp på sitt rum för att läsa på rollen,» svarade Nils kort.

»Hvad skulle det tjäna till?» utropade flickan.

»Hon kan den som vatten. Om jag vore åttonde len så säker ändå!»

»Ja, nog sade hon det åtminstone,» genmålde brodern, »men jag medger, att den som skall förstå sig på fruntimmer, bör vara betydligt klokare än jag. Och låt oss nu fortsätta.»

Efter en stund reste sig Blenda och lemnade dem helt tyst. Med lätta och hastiga steg passerade hon ytre rummet, gick genom förstugan och uppför trappan, men stannade tvekande vid Isabellas rum. Det räckte likväl blott ett ögonblick, hvarefter hon, utan att knacka på, öppnade dörren och gick in.

På knä vid soffan och med ansiktet begrafvet i en näsduk låg den främmande flickan och grät, grät som om hjärtat varit nära att brista. Vid ljudet af dörrens öppnande sprang hon hastigt upp och torkade sina ögon samt betraktade villrådigt den inträdande.

Vid åsynen af denna till förtviflan gränsande sorg kunde Blenda ej hindra en känsla af medlidande att intränga i det af fördom och — afund så hårdt bepantrade hjärtat.

(Forts.)

Från Iduns läsekrets.

Frureformen.

Bästa fru »Direktorska».

Jag läste eder uppsats i Idun af den 10 juli om frureformen och fick då en så innerlig lust att svara eder med några ord. För det första skulle jag vilja nämna, att jag är alldeles opartisk i saken, så till vida att jag icke har någon betitlad man, af det enkla skälet att jag icke har någon man alls, utan är en ung flicka. Det är kanske djärfart af mig att svara er, men jag tycker, att en sådan tidning som denna, skulle vara en slags riksdag i smått, så att frågor där skulle kunna dryftas för och emot.

Nåväl, reformer äro mycket bra, men den första egenskap, de böra ha, är väl den, att de skola vara förståndiga, och ursäkt mig, men nog tycker jag, att det finns åtskilligt att invända emot eder reform.

Att ändelsen »ska» på en titel just ej kommer titeln att låta så väcklingande, medgifver jag gärna, men icke kunna vi väl ur vårt språk så där sans façon utesluta alla ord, som vi ej tycka klinga väl, i synnerhet som tycke och smak i detta, som i alla andra fall, lyckligtvis ej äro lika hos alla människor. Vi ha ju äfven förvandlat »ska» till »inna», där vi möjligtvis ha kunnat göra det (såsom doktorinna, borgmästarinna etc.), och då låter det ej illa alls, eller hvad tycker ni?

Eder andra anmärkning, att hustrun skulle tycka det vara en heder att bära sin mans namn och visa detta genom att ej taga hans titel, utan blott namnet, kan jag ej alls förstå. Det visar väl i stället just, huru hedrad och stolt hon känner sig öfver sin man, och huru lycklig och glad hon är, öfver att hennes man har uppnått den värdighet, som hans titel utvisar; ty en titel bör ju vara en ära för innehafvaren, om den ock kanske ofta ej är det, då mannen ej är värd sin titel. Och jag tycker, att mannen skulle känna sig mycket gladare öfver sin titel, då han vet, att denna titel äfven kommer hans hustru till del. Alla säga ju, att vårt kön är så fåfångt, — det förnekar jag visst icke, ehuru jag för min del tycker, att mannen är mycket fåfångare; men mennens fel mätas ju helt olika här i världen än våra; dock detta hör nu ej precis hit, — den fåfånga, som dock bör ursäktas hos en gift kvinna, är väl den, att hon känner sig stolt öfver att få dela den heder, som kommer på hennes mans lott.

Hvad ni sade om jungfrurna, att det var synd om dem, det kan jag då ej alls gå in på. För det första finns det då ingen, som är så noga med titlar som jungfrur, de äro i allmänhet ytterst förnöjda med att få säga titlar, så granna och långa som möjligt: det låter så fint; och för det andra så finns det väl ingen förnuftig människa, som skulle skicka sin jungfru bort med ett sådant bud som i edert exempel; gör någon det, så kan hon gärna vänta på svar.

En sak skulle jag äfven vilja nämna, innan jag slutar, fastän denna sak för hör till edert tal om frureformen än till mitt titelförsvär, och det är denna: det finns ett slags titlar, som jag afskyr, som för mina öron klinga både löjligt och dumt, och det är sådana som: grevinnan Andersson, hennes nåd friherrinnan Bergström etc. etc. Kan det vara att hedra sin man? Om jag vore man, skulle jag blygas hvarje gång min hustru tilltalades så, blygas för hennes fåfånga, och vore jag hustrun, så skulle jag ännu mera blygas och då öfver mig själf. Mannen ser sig ju på detta sätt förödmjukad, ser, att hans borgerliga namn och hans samhällsställning ej äro tillräckliga för hans hustru, utan att hon vill förgylla upp dem med sin adel. Är hon ej nöjd med hans titel, så borde hon väl aldrig ha gift sig med honom. På detta sätt visar ju »grevinnan Andersson» hela världen, att hon har stigit ned till sin man, hon har gjort en mesallians, då hon i nåder antog detta simpla, borgerliga namn, — men i min tanke borde hon vara allt för stolt därtill, hon borde älska sin man så, att hon ej kunde tänka sig en större ära än att blott få bära hans titel och hans namn.

Detta är min tanke om saken; förlåt, om jag varit för skarp, men hetsig ifver tillhör ju ungdomen.

Obetillad.

Innehållsförteckning:

Louise och Oliva Bergklint; af J. F.-m. (Med tvänne porträtt.) — Barndomsintryck; af H. G. — »Guttens» leende; poem af Beth-n. — Våra vänner; för Idun af Helena Nyblom. — På Frälsningsstråden; bilder ur nutidslifvet, tecknade för Idun af Wilh. Landström. 2. Röda rosor. — Förbi-skyntande skuggor ur förra seklets kvinnovärd; för Idun af Birger Schöldström. IV. Två Bellmans samtida... utanför Ulla Winblads sfer. (Med porträtt.) — Kvinnoarbeten på industriställningen i Göteborg; af Seveola. — Svensk matgeografi; kåseri i »de sura gurkornas tid», af Karl Benson. (Slut fr. föreg. n.r.) — Husmoderlig almanack: Augusti; af Stenia. — Smånotiser från kvinnovärlden. — Småstadslif; en verk-lighetsskildring för Idun af C. O. Gumelius. (Forts.) — Från Iduns läsekrets: Frureformen.

Förlofnings- och vigselringar

ständigt lager hos

Juvelerar HALLBERG Stockholm.

Order från landsorten expedieras omgående.

Perlhalsband, gammalt guld, silver och juveler uppköpas konstant eller tagas i utbyte mot moderna arbeten.

Om gamla saker insändas från landsorten, sändes likvid pr omgående.

Juvelerar HALLBERG Stockholm.